

25 Οκτωβρίου, 1996

[ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΚΡΥΣΤΑΛΛΩ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΟΥ,

Αιτήτρια,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 625/95)

Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Σύσταση του Προϊσταμένου του
Τμήματος — Εκ του νόμου απαίτηση αιτιολόγησής της — Εκφορά
από το Διευθυντή κρίσης ως προς τη βαρύτητα των υπηρεσιακών εκ-
θέσεων — Αναφορά του σε ανατεθέντα σε υποψήφιο καθήκοντα —
5 Θεμελίωση από το Διευθυντή της σύστασής του με επίκληση προσω-
πικής γνώσης και πληροφοριών από άλλους προϊσταμένους χωρίς να
καταγράφονται ειδικά τα συγκεκριμένα ληφθέντα υπόψη στοιχεία —
Επιθεώρησή της επί του θέματος νομολογίας — Η σύσταση κρίθηκε
έγκυρη και δεόντως αιτιολογημένη.

10

Η αιτήτρια προσέφυγε κατά της προαγωγής του ενδιαφερομένου
μέρους σε Βοηθό Τελώνη επιχειρηματολογώντας κατά βάση και εν
εκτάσει εναντίον του κύρους της υπέρ της προαχθείσας σύστασης του
Διευθυντή.

15

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφά-
σισε ότι:

20

1. Ως προς την υπό του διευθυντή αναφορά στο γεγονός ότι η αξιο-
λόγηση γινόταν από διαφορετικές ομάδες, παρατηρείται ότι ως
ζήτημα διατύπωσης η αναφορά αυτή δεν βρίσκεται σε άμεση συ-
νειρμική λειτουργία με τη δυσκολία που προέκυπτε στην επιλογή
έξ αιτίας της εμφανιζόμενης ως ισοδυναμίας των υποψηφίων. Εί-
ναι όμως προφανές ότι εκείνο που εννοούσε ο διευθυντής ήταν,

κατ' ουσίαν, πως παρόλον που όλοι εμφανίζονταν ισοδύναμοι, εντούτοις το ότι οι αξιολογήσεις προέρχονταν από διαφορετικές ομάδες δεν σήμαινε πως αυτό έτσι ήταν κατ' ανάγκη. Δεν θεωρείται αυτή η αντίκρουση του ζητήματος εσφαλμένη. Σε τέτοιες περιπτώσεις η επίδραση της υποκειμενικότητας ορισμένων αντιλήψεων και κατ' επέκταση της κρίσης δεν είναι δυνατό να αποκλειστεί. Είναι 5
 μάλιστα αναγνωρισμένο το πρόβλημα που δημιουργείται ως εκ τούτου: βλ. Τσούτσο "Διοικήσεις και Δίκαιον" 1979 σελ. 203-4. Πάντως ενώ είναι, για πρακτικούς λόγους, αναγκαία η διατήρηση της σημασίας των αξιολογήσεων παρά τις αδυναμίες που προκύπτουν από 10
 τον ανθρώπινο παράγοντα, ωστόσο, αξιολογήσεις που ετοιμάζονται από διαφορετικές ομάδες δεν μπορεί να έχουν την ίδια ακριβώς βαρύτητα με εκείνες που ετοιμάζονται από την ίδια ομάδα.

Η αναφορά του διευθυντή στην υπό συζήτηση πτυχή απέβλεπε, να 15
 προσδιορίσει τον συσχετισμό της δικής του σύστασης με τις αξιολογήσεις στους φακέλους, εξηγώντας έτσι την όποια μεταξύ τους διάσταση, χωρίς να αντιστρατεύεται τις αξιολογήσεις ή να παραγνωρίζει τη σημασία τους. Απλώς επεσήμανε μια πτυχή που επιδρούσε στα δικά του περιθώρια. Και δεν ξέφυγε από αυτά. 20

Ως προς την άλλη πτυχή που αφορά τη σύνδεση ιδιοτήτων και ικανοτήτων του ενδιαφερόμενου προσώπου με την τοποθέτηση και εξειδίκευση σε τομείς, είναι προφανές ότι η σύνδεση δεν έγινε για να υποστηρίξει ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υπερεπέρυσε εξ 25
 αιτίας τοποθέτησης ή εξειδίκευσης αλλά για να φωτίσει και για να εξηγήσει τις αποδοθείσες ιδιότητες και ικανότητες.

2. Η αναγκαιότητα για αιτιολογία στη σύσταση προβλέπεται στο 30
 Άρθρο 35(4) του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου του 1990. Εν προκειμένω ο προβληματισμός επικεντρώνεται στο κατά πόσο η αιτιολόγηση σύστασης προϋποθέτει την καταγραφή των επί μέρους στοιχείων ή περιστάσεων που υποδηλώνουν ή συνθέτουν τα όσα αποδίδονται με τη σύσταση ως ιδιαίτερες ικανότητες και ιδιότητες του συστηνόμενου. Πρόκειται για μείζον ζήτημα που είναι, 35
 εν μέρη συνδεδεμένο με ό,τι δύναται να προσφέρει το ισχύον σύστημα. Αποφάσεις της Ολομέλειας σε σχέση με το περιεχόμενο συστάσεων δυνάμει προηγούμενης νομοθετικής διάταξης στην οποία δεν αναφερόταν η αναγκαιότητα αιτιολογίας, δεν ρίχνουν, με την κατάλληλή τους, φως στο ζήτημα διότι δεν φαίνεται να απασχόλησε εκεί το κατά πόσο, παρά την έλλειψη ρητής νομοθετικής πρόνοιας, χρειαζόταν αιτιολογία ως θέμα γενικής αρχής. 40

Στην προκειμένη περίπτωση υπήρξε από τον διευθυντή αποκάλυ-

ψη και περιγραφή των πηγών. Οι οποίες ήταν η δική του προσωπική γνώση ως διευθυντή και τα όσα του μετέδωσαν οι προϊστάμενοι και αξιολογούντες λειτουργοί των υποψηφίων. Επρόκειτο 5 κατ' αρχήν για επιτρεπτές πηγές. Η μη αναφορά σε ονόματα δεν απέκλειε τη δυνατότητα αιτιολογίας εκ των όσων προέρχονταν από αυτές τις πηγές. Ούτε εν τέλει η μη καταγραφή των επιμέρους 10 στοιχείων και περιστάσεων που οδήγησαν στη σύσταση την καθιστά ανατιολόγητη εφόσον δεν διατυπώνεται απλώς προτίμηση χωρίς αναφορά σε λόγους αλλά εξειδικεύονται σε αυτή οι ιδιότητες και ικανότητες που την εξηγούν ανακλαστικά, με αναφορά στα 15 όσα πρόδηλα αποδίδονται στις πηγές. Αυτή τη λύση στο πρόβλημα έδωσε και ο Κωνσταντινίδης, Δ. στην υπόθεση **Κρυστάλλω Χριστοδουλίδου ν. Δημοκρατίας**.

15 Η εμπιστοσύνη σε ό,τι αφορά τη σύσταση αυξάνεται ανάλογα με το βαθμό της εξειδίκευσης επί μέρους στοιχείων και περιστάσεων, ιδιαίτερα εφόσον μια τέτοια εξειδίκευση ελεγχθεί, στο προπαρασκευαστικό στάδιο, με ανεξάρτητη διερεύνησή τους παρά τις δυσκολίες που συνεπάγεται ο έλεγχος εντυπώσεων, απόψεων και 20 κρίσεων που ίσως εν πολλοίς να είναι συνυφασμένες με τέτοιου είδους επί μέρους στοιχεία και περιστάσεις. Ωστόσο, στη διάρθρωση ενός συστήματος, η επιδίωξη για τελειότητα, αναγνωρίζοντας περιορισμούς τους οποίους επιβάλλουν λειτουργικές ανάγκες, δεν είναι δυνατό να εξικνείται πέρα από ό,τι εύλογα μπορεί να θεωρηθεί ως πρακτικά εφικτό. Με αυτό το ισοζύγιο τίθεται και 25 το μέτρο. Βέβαια, η έννοια της αιτιολογίας, ως συνειρμικής λειτουργίας, δεν συναρτάται προς οποιοδήποτε εξωτερικό μέτρο. Εντούτοις, η όποια απαιτούμενη έκτασή της, προσδιορίζεται μόνο με αναφορά προς το μέτρο. Έτσι, ενώ η ύπαρξη αιτιολογίας είναι 30 ανεξάρτητη από μέτρο, ο απαιτούμενος βαθμός της προσδιορίζεται μόνο μετά τη διάγνωση μέτρου. Στην προκείμενη περίπτωση η σύσταση του διευθυντή είναι αιτιολογημένη. Στον απαιτούμενο βαθμό.

35 *Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.*

Αναφερόμενες υποθέσεις:

40 *Παπαδόπουλος κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 902,*

Papadopoulos v. Republic (1982) 3 C.L.R. 1070,

Στυλιανού κ.ά. ν. Χατζηκωνσταντίνου κ.ά. (1994) 3 Α.Α.Δ. 387,

Γεωργιάδου ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 2480,

Δημοκρατία ν. Βασιλείου (1990) 3 Α.Α.Δ. 226,

Χριστοδουλίδου ν. Δημοκρατίας (1995) 4 Α.Α.Δ. 2587.

5

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης της Ε.Δ.Υ. να προαγάγει στη θέση Βοηθού Τελώνη το ενδιαφερόμενο πρόσωπο αντί της Αιτήτριας. 10

Α. Σ. Αγγελίδης, για την Αιτήτρια.

Α. Κουρσουμπά, Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για την Καθ' ης η αίτηση. 15

Cur. adv. vult.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Δ.: Κατά τη διαδικασία πλήρωσης μιας κενής μόνιμης (Τακτ. Προϋπ.) θέσης Βοηθού Τελώνη, Τμήμα Τελωνείων, που είναι θέση προαγωγής, η Ε.Δ.Υ. στις 27 Απριλίου 1995 επέλεξε, ανάμεσα σε μεγάλο αριθμό υποψηφίων, συμπεριλαμβανομένης και της αιτήτριας, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο Γιόλα Λυσιώτου ως την πιο κατάλληλη για τη θέση και αποφάσισε να της προσφέρει προαγωγή. Κατόπιν αποδοχής της προαγωγής, η Ε.Δ.Υ. στις 22 Μαΐου 1995 καθόρισε την 1 Ιουνίου 1995 ως την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της προαγωγής. Το γεγονός δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας με ημερομηνία 16 Ιουνίου 1995. 20
25
30

Η αιτήτρια προσβάλλει την απόφαση για την προαγωγή. Προτείνει ως βασικό στοιχείο μεμπτότητας ότι η σύσταση του διευθυντή δεν ήταν αιτιολογημένη και προσθέτει συναφώς ότι εν πάση περιπτώσει υπήρξαν σφάλματα στην προσέγγιση. Έπειτα, με αυτό ως αφετηρία, προτείνει ότι εν προκειμένω η Ε.Δ.Υ. δεν προέβη σε δέουσα έρευνα και δεν αιτιολόγησε την απόφασή της με αναφορά ειδικότερα στο ότι η αιτήτρια, ενώ δεν υπολοιπόταν σε αξία και προσόντα, είχε έναντι του ενδιαφερόμενου προσώπου προηγούμενη αρχαιότητα. 35
40

Η προαγωγή αποφασίζεται βέβαια με βάση την αξία, τα προσόντα και την αρχαιότητα: άρθρο 35(3) του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου του 1990. Προς τον σκοπό αυτό, σύμφωνα με το εδά-

φιο (4) του ίδιου άρθρου:

5 “Κατά την προαγωγή η Επιτροπή λαμβάνει δεόντως υπόψη
το περιεχόμενο των Προσωπικών Φακέλων και των Φακέλων
των Ετήσιων Υπηρεσιακών Εκθέσεων των υποψηφίων, αιτιο-
λογημένες συστάσεις του Προϊστάμενου του Τμήματος στο
οποίο υφίσταται η κενή θέση και την εντύπωση την οποία η
Επιτροπή αποκόμισε για τους υποψηφίους κατά την προφορι-
κή εξέταση, αν αυτή έγινε.”

10

Στην προκείμενη περίπτωση προέκυπτε από το περιεχόμενο των
φακέλων ότι η αιτήτρια και το ενδιαφερόμενο μέρος ήταν σε αξία
και προσόντα περίπου ισοδύναμες με ελαφρώς καλύτερη την αι-
τήτρια στις αξιολογήσεις του 1986 και 1987 αλλά η χρονική από-
σταση μείωνε τη σημασία αυτής της διαφοράς.

15

20 Στη σύστασή του ο διευθυντής διαπίστωσε κατ’ αρχάς την ου-
σιαστική ισοδυναμία σημαντικού αριθμού υποψηφίων και τη συ-
νέδεσε με το ότι η αξιολόγησή τους γινόταν από διαφορετικές ομά-
δες. Παραθέτω το σχετικό απόσπασμα:

20

25 “Όσον αφορά την αξία, μελετώντας τον κατάλογο αξιολό-
γησης, παρατηρώ ότι οι πλείστοι υπάλληλοι χαρακτηρίζονται
ως ‘Εξαιρέτοι’ με πολύ μικρές διαφοροποιήσεις στα επί μέρους
στοιχεία. Συνεπώς είναι πολύ δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς μέ-
σα από τον κατάλογο αξιολόγησης τους καταλληλότερους υπο-
ψηφίους για προαγωγή, έχοντας υπόψη και το γεγονός ότι οι
αξιολογήσεις ετοιμάζονται από διαφορετικές Ομάδες Αξιολό-
γησης.”

30

Έτσι κατέληξε ότι η υπηρεσιακή κατάσταση των υποψηφίων “δεν
αντικατοπτρίζεται πλήρως στις ετήσιες υπηρεσιακές εκθέσεις.” Το
έρισμα για τη σύστασή του ο διευθυντής το προσδιόρισε λέγο-
ντας:

35

“Γνωρίζω προσωπικά όλους τους υπαλλήλους, έχω συζητή-
σει το θέμα με τους Προϊσταμένους και τους Αξιολογούντες
Λειτουργούς τους και έχω διαμορφώσει σαφή γνώμη για τον
καθένα από αυτούς.”

40

Στη συνέχεια εξειδίκευσε τις ιδιαίτερες ικανότητες και ιδιότητες
του ενδιαφερόμενου προσώπου, έχοντας ανάμεσα σε άλλα υπόψη
του, καθώς ανέφερε, και τις απαιτήσεις της θέσης που επρόκειτο
να πληρωθεί. Αναφέρθηκε εξ’ άλλου στα ακαδημαϊκά προσόντα

του ενδιαφερόμενου προσώπου, εξειδικεύοντας τα αλλά χωρίς να τα συναρτήσει με κάποια ιδιαίτερη ανάγκη της υπό πλήρωση θέσης και εν τέλει παρατήρησε ότι τέτοια ακαδημαϊκά προσόντα, τα οποία δεν απαιτούνταν από το σχέδιο υπηρεσίας, κατείχαν και άλλοι υποψήφιοι όπως, ας σημειωθεί, κατείχε και η αιτήτρια. Προτού εκθέσει τις ικανότητες και τις ιδιότητες του ενδιαφερόμενου προσώπου ο διευθυντής προλόγισε με τα εξής:

“Έχει υπηρετήσει σε διάφορους σταθμούς και κλάδους του Τμήματος και εξειδικεύτηκε στα πιο δύσκολα τελωνειακά θέματα, όπως την ταξινόμηση των εμπορευμάτων, την εξέταση εμπορευμάτων και τις τελωνειακές διαδικασίες στα ταχυδρομεία.”

Και συνέχισε:

“Οι εισηγήσεις της για τα διάφορα θέματα είναι συγκεκριμένες και διαθέτει ικανότητα ορθής και δίκαιης κρίσης. Είναι εξαιρετικά ευσυνείδητη, αξιόπιστη, διακριτική και μεθοδική στην εργασία της. Έχει πρωτοβουλία και δύναμη να καθοδηγεί και να εμπνέει τους υφισταμένους της. Αναφέρω επίσης την ικανότητά της να συντάσσει εκθέσεις με σαφήνεια και αντικειμενικότητα.”

Κατέληξε ότι:

“(το ενδιαφερόμενο πρόσωπο) από απόψεως υπευθυνότητας, πρωτοβουλίας, ευθυκρισίας, όπως ήδη προανέφερα, καθώς και ικανότητας να ενθαρρύνει, καθοδηγεί και ελέγχει προσωπικό, είναι η καταλληλότερη έναντι των άλλων υποψηφίων για προαγωγή.”

Η θέση της αιτήτριας ότι η σύσταση του διευθυντή δεν ήταν αιτιολογημένη έχει ως κύριο άξονα ότι δεν καταγράφονται σε αυτή τα όποια επί μέρους στοιχεία ή περιστάσεις που συνιστούσαν τα όσα ο διευθυντής εμφανίζεται να είχε υπόψη του τόσο από προσωπική γνώση όσο και από συζήτηση που είχε με τους προϊσταμένους και αξιολογούντες λειτουργούς των υποψηφίων. Με αποτέλεσμα, κατά την αιτήτρια, να μην θεμελιώνεται η διαμορφωθείσα γνώμη του με αναφορά προς τα αίτια. Ο συνήγορος της αιτήτριας εισηγήθηκε, στην εμπεριστατωμένη αγόρευσή του, ότι η μόνο γενική αναφορά στις πηγές αποτελούσε συνταγή που παρείχε στο διευθυντή δυνατότητα σε κάθε περίπτωση να διατυπώνει με τη σύσταση μια κατάλληλη μπροστά στην οποία ο υποψήφιος θα παρέ-

μενε ανίσχυρος αλλά και το Δικαστήριο χωρίς τα αναγκαία εφόδια για έλεγχο. Και αναφέρθηκε σε σειρά πρωτόδικων αποφάσεων στις οποίες το Δικαστήριο θεώρησε ότι η μη αναφορά στο πραγματικό βάθος της σύστασης την καθιστούσε ανατιολόγητη.

5

Η αιτήτρια επικαλέστηκε και δυο άλλες πτυχές της σύστασης για προώθηση της θέσης ότι ο διευθυντής έσφαλε, ως ζήτημα αρχής, στην προσέγγισή του για τη διαμόρφωση γνώμης. Η μια αφορά την επισήμανση από μέρους του διευθυντή ότι, ενόψει της ουσιαστικής ισοδυναμίας των περισσότερων υποψηφίων, ήταν “πολύ δύσκολο” να διακρίνει κανείς μεταξύ τους “έχοντας υπόψη και το γεγονός ότι οι αξιολογήσεις ετοιμάζονται από διαφορετικές ομάδες αξιολόγησης”. Σύμφωνα με την αιτήτρια, ο διευθυντής με αφορμή ότι οι αξιολογήσεις είχαν γίνει από διαφορετικές ομάδες παραγνώρισε ότι παρόλον τούτο οι αξιολογήσεις αποτελούσαν, καθώς υπογραμμίζεται στη νομολογία, βάσιμο δείκτη της αξίας των υποψηφίων και προχώρησε ο ίδιος σε νέο απαράδεκτο, διορθωτικό εγχείρημα αξιολόγησης προς αντικατάσταση της υφιστάμενης εικόνας. Η άλλη πτυχή αφορά την από μέρους του διευθυντή σύνδεση των ιδιοτήτων και ικανοτήτων του ενδιαφερόμενου προσώπου με τους τομείς απασχόλησης και εξειδίκευση στο Τμήμα. Ο συνήγορος αναφέρθηκε σε νομολογία σύμφωνα με την οποία δεν δικαιολογείται διάκριση μεταξύ υποψηφίων με αναφορά στις τοποθετήσεις τους εφόσον όλοι διατηρούσαν ίσες δυνατότητες ανταπόκρισης.

25

Οι καθ’ ων υποστήριξαν τη νομιμότητα της ληφθείσας απόφασης. Η συνήγορός τους, στην αγόρευσή της, ασχολήθηκε επιμελώς με όλα όσα ήγειρε η αιτήτρια, ανέπτυξε λεπτομερή επιχειρηματολογία προς αντίκρουση και αναφέρθηκε εκτενώς στη νομολογία.

30

Θα ασχοληθώ πρώτα με αυτές τις τελευταίες δύο πτυχές σε σχέση με τις οποίες είναι χωρίς δυσκολία που καταλήγω. Ως προς την υπό του διευθυντή αναφορά στο γεγονός ότι η αξιολόγηση γινόταν από διαφορετικές ομάδες, παρατηρώ ότι ως ζήτημα διατύπωσης η αναφορά αυτή δεν βρίσκεται σε άμεση συνειρμική λειτουργία με τη δυσκολία που προέκυπτε στην επιλογή εξ αιτίας της εμφανιζόμενης ως ισοδυναμίας των υποψηφίων. Είναι όμως νομίζω προφανές ότι εκείνο που εννοούσε ο διευθυντής ήταν, κατ’ ουσίαν, πως παρόλον που όλοι εμφανίζονταν ισοδύναμοι, εντούτοις το ότι οι αξιολογήσεις προέρχονταν από διαφορετικές ομάδες δεν σήμαινε πως αυτό έτσι ήταν κατ’ ανάγκη. Δεν θεωρώ αυτή την αντίκρουση του ζητήματος εσφαλμένη. Σε τέτοιες περιπτώσεις η επίδραση της υποκειμενικότητας ορισμένων αντιλήψεων και κατ’ επέκταση της

40

κρίσης δεν είναι δυνατό να αποκλειστεί. Είναι μάλιστα αναγνωρισμένο το πρόβλημα που δημιουργείται ως εκ τούτου: βλ. Τσουτσο “Διοίκησης και Δίκαιον” 1979 σελ. 203-4. Πάντως ενώ είναι, για πρακτικούς λόγους, αναγκαία η διατήρηση της σημασίας των αξιολογήσεων παρά τις αδυναμίες που προκύπτουν από τον ανθρώπινο παράγοντα, ωστόσο, αξιολογήσεις που ετοιμάζονται από διαφορετικές ομάδες δεν μπορεί να έχουν την ίδια ακριβώς βαρύτητα με εκείνες που ετοιμάζονται από την ίδια ομάδα. Καθώς ανέφερε ο Νικήτας, Δ., στην *Ανδρέας Παπαδόπουλος κ.ά. ν. Δημοκρατίας* (1989) 3 Α.Α.Δ. 902, ακολουθώντας την απόφαση του Πικί, Δ. (όπως ήταν τότε) στην *Papadopoulos v. Republic* (1982) 3 C.L.R. 1070:

“οι εκθέσεις που καταρτίζουν διαφορετικοί λειτουργοί δεν έχουν την ίδια βαρύτητα με εκείνες που ετοιμάζονται πάντοτε από τους ίδιους λειτουργούς, εντούτοις παραμένουν ένας αξιόπιστος δείκτης της υπηρεσιακής ικανότητας των υποψηφίων.”

Η αναφορά του διευθυντή στην υπό συζήτηση πτυχή απέβλεπε, καθώς μου φαίνεται, να προσδιορίσει τον συσχετισμό της δικής του σύστασης με τις αξιολογήσεις στους φακέλους, εξηγώντας έτσι την όποια μεταξύ τους διάσταση, χωρίς να αντιστρατεύεται τις αξιολογήσεις ή να παραγνωρίζει τη σημασία τους. Απλώς επεσήμανε μια πτυχή που επιδρούσε στα δικά του περιθώρια. Και δεν βλέπω να ξέφυγε από αυτά. Καθώς λέχθηκε στην *Ολυμπία Στυλιανού κ.ά. ν. Κωνσταντίνου Χατζηκωνσταντίνου & Δημοκρατίας κ.ά.* (1994) 3 Α.Α.Δ. 387.

“... η σύσταση του Γενικού Διευθυντή δεν αποτελεί παράλληλη προς εκείνη της ΕΔΥ κρίση ως προς το ποιος υπερέχει κατά αξία με βάση το περιεχόμενο των φακέλων και με αυτή την έννοια δεν αποσκοπεί στην αποτίμηση της σταδιοδρομίας τους. Σύσταση που απλώς αναπαράγει τα μετρήσιμα στοιχεία του φακέλου δεν μπορεί να λειτουργεί ως ανεξάρτητος δείκτης αξίας Ο προϊστάμενος του οικείου τμήματος έχει τη δυνατότητα να εκτιμήσει τις ανάγκες της θέσης και η σημασία της σύστασής του έγκειται στο γεγονός ότι εμπεριέχει τη γνώμη του ως προς το ποιος από τους υποψηφίους είναι ο αξιότερος από την άποψη της συγκέντρωσης των ικανοτήτων και των ιδιοτήτων που απαιτούν τα καθήκοντα της θέσης.”

Ως προς την άλλη πτυχή που αφορά τη σύνδεση ιδιοτήτων και ικανοτήτων του ενδιαφερόμενου προσώπου με την τοποθέτηση και εξειδίκευση σε τομείς, είναι νομίζω προφανές ότι η σύνδεση

δεν έγινε για να υποστηρίξει ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο υπερετερούσε εξ αιτίας τοποθέτησης ή εξειδίκευσης αλλά για να φωτίσει και για να εξηγήσει τις αποδοθείσες ιδιότητες και ικανότητες.

5 Θα ασχοληθώ τώρα με τη θέση της αιτήτριας ότι η σύσταση του
 διευθυντή στερείται αιτιολογίας. Η αναγκαιότητα για αιτιολογία
 στη σύσταση προβλέπεται στο άρθρο 35(4) του περί Δημόσιας
 Υπηρεσίας Νόμου του 1990. Εν προκειμένω ο προβληματισμός
 10 επικεντρώνεται στο κατά πόσο η αιτιολόγηση σύστασης προϋπο-
 θέτει την καταγραφή των επί μέρους στοιχείων ή περιστάσεων που
 υποδηλώνουν ή συνθέτουν τα όσα αποδίδονται με τη σύσταση ως
 ιδιαίτερες ικανότητες και ιδιότητες του συστηνόμενου. Πρόκειται
 για μείζον ζήτημα που είναι, καθώς μου φαίνεται, εν μέρη συνδε-
 15 δεμένο με ό,τι δύναται να προσφέρει το ισχύον σύστημα. Αποφά-
 σεις της Ολομέλειας σε σχέση με το περιεχόμενο συστάσεων δυνά-
 μει προηγούμενης νομοθετικής διάταξης στην οποία δεν αναφερό-
 ταν η αναγκαιότητα αιτιολογίας, δεν ρίχνουν, με την κατάληξή
 τους, φως στο ζήτημα διότι δεν φαίνεται να απασχόλησε εκεί το
 20 κατά πόσο, παρά την έλλειψη ρητής νομοθετικής πρόνοιας, χρεια-
 ζόταν αιτιολογία ως θέμα γενικής αρχής: βλ. *Γεωργιάδου ν. Δημο-
 κρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 2480 και *Δημοκρατία ν. Βασιλείου* (1990)
 3 Α.Α.Δ. 226. Οι πρωτόδικες αποφάσεις στις οποίες παρέπεμψε ο
 συνήγορος της αιτήτριας για προώθηση της θέσης ότι η μη κατα-
 25 γραφή των όσων επιμέρους στοιχείων ή περιστάσεων επέδρασαν
 στη διαμόρφωση σύστασης την καθιστούσαν ανατιολόγητη, δεν
 έδωσαν απάντηση σε αυτό ακριβώς το ζήτημα. Αφορούσαν σε κα-
 ταστάσεις με προβλήματα τα οποία δεν παρουσιάζονται στην πα-
 ρούσα υπόθεση. Και έτσι περιορίζεται ο λόγος τους, παρά την ευ-
 ρύτητα κάποιων παρατηρήσεων.

30 Στην προκείμενη περίπτωση υπήρξε από τον διευθυντή αποκάλυψη και περιγραφή των πηγών. Οι οποίες ήταν η δική του προ-
 σωπική γνώση ως διευθυντή και τα όσα του μετέδωσαν οι πρόδι-
 στάμενοι και αξιολογούντες λειτουργοί των υποψηφίων. Επρό-
 35 κειτο κατ' αρχήν για επιτρεπτές πηγές. Δεν νομίζω ότι η μη ανα-
 φορά σε ονόματα απέκλειε τη δυνατότητα αιτιολογίας εκ των
 όσων προέρχονταν από αυτές τις πηγές. Ούτε και νομίζω εν τέλει
 ότι η μη καταγραφή των επιμέρους στοιχείων και περιστάσεων
 40 που οδήγησαν στη σύσταση την καθιστά ανατιολόγητη εφόσον
 δεν διατυπώνεται απλώς προτίμηση χωρίς αναφορά σε λόγους
 αλλά εξειδικεύονται σε αυτή οι ιδιότητες και ικανότητες που την
 εξηγούν ανακλαστικά, με αναφορά στα όσα πρόδηλα αποδίδονται
 στις πηγές. Αυτή τη λύση στο πρόβλημα έδωσε και ο Κωνσταντι-
 νίδης, Δ. στην υπόθεση *Κρυστάλλω Χριστοδουλίδου ν. Δημοκρα-*

τίας (1995) 4 Α.Α.Δ. 2587, λέγοντας τα εξής:

“Στην παρούσα περίπτωση κάθε άλλο παρά η σύσταση ήταν το αποτέλεσμα μη καταγραφεισών πληροφοριών από άγνωστες πηγές ή της ‘μυστικής’ προσωπικής γνώσης του Διευθυντή. Οι πληροφορίες ως συμπληρωματικό στοιχείο, λήφθηκαν από τους προϊσταμένους και τους αξιολογούντες λειτουργούς των υποψηφίων, αυτές δε και η προσωπική γνώση του Διευθυντή ευθέως παραπέμπουν σε όσα καταγράφονται ως τα ιδιαίτερα στοιχεία που θεωρήθηκαν ότι καθιστούν καταλληλότερους τους συστηθέντες. Είναι γνωστή ακριβώς ποια είναι η γνώμη του Διευθυντή και επίσης είναι γνωστοί και οι λόγοι που τη διαμόρφωσαν.”

Βέβαια η εμπιστοσύνη σε ό,τι αφορά τη σύσταση αυξάνεται ανάλογα με το βαθμό της εξειδίκευσης επί μέρους στοιχείων και περιστάσεων, ιδιαίτερα εφόσον μια τέτοια εξειδίκευση ελεγχθεί, στο προπαρασκευαστικό στάδιο, με ανεξάρτητη διερεύνησή τους παρά τις δυσκολίες που συνεπάγεται ο έλεγχος εντυπώσεων, απόψεων και κρίσεων που ίσως εν πολλοίς να είναι συνυφασμένες με τέτοιου είδους επί μέρους στοιχεία και περιστάσεις. Ωστόσο, στη διάρθρωση ενός συστήματος, η επιδίωξη για τελειότητα, αναγνωρίζοντας περιορισμούς τους οποίους επιβάλλουν λειτουργικές ανάγκες, δεν είναι δυνατό να εξικνείται πέρα από ό,τι εύλογα μπορεί να θεωρηθεί ως πρακτικά εφικτό. Με αυτό το ισοζύγιο τίθεται και το μέτρο. Βέβαια, η έννοια της αιτιολογίας, ως συνειρμικής λειτουργίας, δεν συναρτάται προς οποιοδήποτε εξωτερικό μέτρο. Εντούτοις, η όποια απαιτούμενη έκτασή της, προσδιορίζεται μόνο με αναφορά προς το μέτρο. Έτσι, ενώ η ύπαρξη αιτιολογίας είναι ανεξάρτητη από μέτρο, ο απαιτούμενος βαθμός της προσδιορίζεται μόνο μετά τη διάγνωση μέτρου. Με αυτά υπόψη είναι που τελικά απέκλινα προς την άποψη ότι στην προκείμενη περίπτωση η σύσταση του διευθυντή είναι αιτιολογημένη. Στον απαιτούμενο βαθμό.

Με δεδομένο λοιπόν ότι η σύσταση του διευθυντή ήταν δεόντως καταρτισμένη και αιτιολογημένη, προσμετρούσε ως νόμιμο, αποτελέσ και ανεξάρτητο στοιχείο κρίσης χωρίς υποβολή σε έρευνα από την Ε.Δ.Υ.

Τέλος, η απόφαση της Ε.Δ.Υ. στην οποία, ως σημειωθεί, μνημονεύονται όλα όσα όφειλε να λάβει υπόψη συμπεριλαμβανομένης και της σύστασης η σημασία της οποίας, καθώς είναι προφανές, απέβαινε κρίσιμη, είναι επαρκώς αιτιολογημένη. Θα μπορούσε

μάλιστα να προστεθεί ότι υπό τις περιστάσεις η κατάληξη δεν θα μπορούσε εύλογα να ήταν διαφορετική.

- 5 Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα εναντίον της αιτήτριας. Η προσβαλλόμενη απόφαση επικυρώνεται. Τα έξοδα να υπολογιστούν από τον Πρωτοκολλητή.

*Η προσφυγή απορρίπτεται με
έξοδα εναντίον της Αιτήτριας.*